

Komitet pravnika za ljudska prava

YUCOM

Adresa:
Svetogorska 17
11000 Beograd
Telefon:
+381-11-33 44 235
33 444 25
E-mail:
yucomoffice@gmail.com
Web: www.yucom.org.rs

Beograd, 15. septembar 2009. godine

VRHOVNI SUD ZABRANIO KNJIGU YUCOMa „SLUČAJ SLUŽBENIKA ALEKSANDRA TIJANIĆA” ZBOG POVREĐENIH MORALNIH PRAVA ALEKSANDRA TIJANIĆA

Vrhovni sud Srbije je 23. jula 2009. godine na sednici Veća sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, Spomenke Zarić i Sonje Brkić, posle tri i po godine od prvostepene presude Okružnog suda u Beogradu, doneo konačnu odluku: Aleksandar Tijanić pobeđuje uprkos pravu, uprkos zakonu, uprkos moralu, dok se YUCOM-u onemogućava dalji rad.

Ova politička odluka o podršci Tijaniću je doneta uz pomoć sudske presude, tako što je posle tri i po godine preinačena presuda Okružnog suda u Beogradu i time je:

1. YUCOM obavezan da plati Tijaniću 200.000 dinara sa kamatom zbog povrede njegovih moralnih prava,
2. zabranjena postojeća knjiga „Slučaj službenika Aleksandra Tijanića” i zabranjeno je njeno dalje umnožavanje,
3. YUCOM obavezan da ovu presudu objavi u „Politici” o svom trošku.

Ipak, ovo nije kraj: u jednom delu presuda Okružnog suda je i ukinuta, i to u delu koji se odnosi na imovinska prava Tijanića, tako da se očekuje dalja finansijska odmazda protiv YUCOM-a u cilju spašavanja autorskog lika i dela Aleksandra Tijanića. Duh novog zakona o informisanju je pobedio u Vrhovnom sudu.

Kako Vrhovni sud obrazlaže svoje sramnu političku odluku:

Pošto je prethodno konstatovao da je činjenično nesporno da je YUCOM izdao publikaciju „Slučaj službenika Aleksandra Tijanića” koju najvećim delom sačinjavaju citati iz originalnih članaka i komentara Aleksandra Tijanića javno objavljenih u periodu od 1976. do 2004. i da su uz citate uvek navedeni izvori odakle su preuzeti, da publikacija predstavlja kritiku Aleksandra Tijanića kao javne ličnosti i da su za kritiku korišćeni njegovi citati, ali i da YUCOM nema ni dozvolu, ni autorski ugovor sa Tijanićem, Vrhovni sud je zaključio da je YUCOM povredio njegova moralna autorska prava jer „autor ima isključivo pravo da objavi svoje autorsko delo i da odredi način na koji će se delo objaviti”, kao i da „autor ima isključivo pravo da štiti integritet svog dela, a naročito da se suprotstavlja javnom saopštavanju svog dela u izmenjenoj ili nepotpunoj formi, vodeći računa o konkretnom tehničkom obliku saopštavanja dela i dobroj poslovnoj praksi”.

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, 11000 Beograd, Republika Srbija Tel/Fax: +381 11 33 44 235; +381 11 33 444 25;
e-mail: yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

I tu smo na terenu odmazde, politike i besramnog ignorisanja zakona od strane Vrhovnog suda Srbije. Naime, Okružni sud u Beogradu je utvrdio da je YUCOM u svom delu koji predstavlja kritiku Aleksandra Tijanića kao javne ličnosti koristio pravo citiranja u skladu sa Zakonom, te da su citati tačno preneti i da su poslužili samo kao ilustracija kritike tužioca kao javne ličnosti, pa da nikakva dozvola niti autorski ugovor sa autorom citata nije potrebna. To Vrhovni sud zapravo preinačuje i zahteva, za sad od YUCOM-a, a kasnije i od svih onih koji budu koristili javno iznete stavove protiv javnih ličnosti u pokušaju da ukažu na njihovo javno delovanje, prethodno zaključivanje ugovora sa njima!

VRHOVNI SUD PRESUDIO: OBJAVLJIVANJEM CITATA „AKO ZORAN ĐINĐIĆ PREŽIVI, SRBIJA NEĆE” YUCOM POVREDIO TIJANIĆEVA MORALNA AUTORSKA PRAVA, JER JE OBJAVLJEN BEZ NJEGOVE SAGLASNOSTI I YUCOM-U ZABRANJENO DA DALJE KORISTI TIJANIĆEVE CITATE

Nije potrebno posebno naglašavati da ova odluka, kroz naizgled bezazlenu formu zaštite moralnih autorskih prava, ukida sećanje kao formu borbe za ljudska prava, ukida kritičnost i daje u ruke javnim ličnostima najopasnije oruđe: da oni određuju i dozvoljavaju šta se sme objaviti od onoga što su javno kazali i napisali obavljajući javnu funkciju. Ova presuda predstavlja presedan jer ukida pravo na kritiku i slobodu izražavanja i samim tim predstavlja presedan jer javne ličnosti oslobađa od odgovornosti svake vrste.

Ubuduće će svaki citat iz medija i svaka izjava morati da ima saglasnost autora da bi bila objavljena, a samim tim i ono što je izjavio Slobodan Milošević, kao njegovo autorsko delo biće zaštićeno od strane njegove porodice. Dosledna primena ove precedentne odluke ukida kritiku svake javne ličnosti jer će se ona svoditi na klevetu s obzirom da niko neće smeti da koristi citate bez dozvole njihovih autora.

Sramotno je da Vrhovni sud svesno zloupotrebljava autorska prava kako bi zabranio svaku kritiku javnih ličnosti.

Pored toga što je u direktnoj suprotnosti sa odredbama Zakona o autorskim pravima ova odluka je i opasna, a zahteva i preispitivanje pozicije sudija koji su, uprkos svojoj visokoj pravosudnoj funkciji, dozvolili sebi da manipulišu zakonom zarad održavanja političkog dogovora oko Aleksandra Tijanića. Tragedija Srbije je što je presuda Vrhovnog suda stigla na adresu YUCOM-a na dan kada je *Amnesty International* objavio izveštaj o Srbiji i braniteljima ljudskih prava, u kojem se konstatuje da su branitelji u Srbiji u opasnosti između ostalog i što: „srpske državne institucije, uljučujući članove vlade, skupštine i istaknute javne ličnosti koriste sudske postupke i podižu tužbe kao sredstvo pritiska na braniteljke i branitelje ljudskih prava”. Kao primer za ovu tezu naveden je Slučaj Aleksandar Tijanić protiv Biljane Kovačević Vučo i YUCOM-a.

U ime ljudskih prava i vladavine prava YUCOM objavljuje da neće postupiti po nalogu Vrhovnog suda i da će mu zbog toga račun biti blokiran. Povinovanje ovakvoj odluci bi bilo protivno svim principima za koje se YUCOM kao organizacija branitelja ljudskih prava zalaže, jer bi plaćanje Aleksandru Tijaniću predstavljalo reket pod pokroviteljstvom najviše sudske instance, u čemu YUCOM odbija da učestvuje. Plaćanje bi predstavljalo nadoknadu za javno iznetu kritiku bez saglasnosti kritikovanog. Na to se ne može pristati.

Biljana Kovačević-Vučo

Predsednik